

Sygn. akt III AUa 1305/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajączkowski

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska(spr.)

del. SSO Jacek Chrostek

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2015 r. w Ł.

sprawy **E. K. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 9 września 2014 r. sygn. akt VI U 707/14

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, iż przyznaje E. K. (1) prawo do emerytury od dnia 17 lutego 2014 roku.

Sygn. akt: III AUa 1305/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 marca 2014 r. organ rentowy odmówił E. K. (1) prawa do wcześniejszej emerytury, wskazując, że nie udokumentowała ona 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od przedmiotowej decyzji złożyła ubezpieczona, zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do wcześniejszego świadczenia. W uzasadnieniu odwołania E. K. (2) domagała się zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w Społem (...) w G. od 1 października 1972 r. do 30 września 1994 r., gdzie pracowała na stanowisku piekarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 9 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Płocku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał E. K. (1) prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2014 r. Ponadto zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. na rzecz E. K. (1) kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło na tle następujących ustaleń faktycznych:

E. K. (1), urodzona (...), była zatrudniona w Społem (...) w G. od 1 października 1972 r. do 31 stycznia 1975 r., jako uczeń w celu wyuczenia zawodu piekarza. Od 1 lutego 1975 r. do 30 września 1994 r. odwołująca stale i przez cały

okres zatrudnienia pracowała w Społem (...) na stanowisku piekarza stołowego i piecowego. W innym charakterze nie pracowała. Na zmianie pracowało 10-12 osób. Do każdego pieca było przypisanych dwóch piekarzy stołowych i dwóch piekarzy piecowych. E. K. (1) pracuje w dalszym ciągu jako piekarz, cały czas w tej samej piekarni. Zmienił się tylko właściciel piekarni.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. E. K. (1) posiadała staż ubezpieczenia wynoszący w sumie 26 lat, 3 miesiące i 2 dni. We wniosku o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z dnia 17 lutego 2014 r. ubezpieczona oświadczyła ponadto, że jest członkiem OFE i wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Decyzją z dnia 12 marca 2014 r., znak: ENMS/15/028036073, organ rentowy odmówił skarżącej prawa do świadczenia, wskazując, że nie udokumentowała ona 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy uznał odwołanie E. K. (1) za zasadne. W ocenie Sądu pierwszej instancji, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy potwierdził, że E. K. (1) w spornym okresie zatrudnienia od 1 października 1972 r. do 31 stycznia 1975 r. była zatrudniona jako uczeń zawodu piekarza, a następnie od 1 lutego 1975 r. do 30 września 1994 r. wykonywała pracę piekarza stołowego i piecowego w Społem (...) w G.. Praca ta świadczona była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie Sądu, ubezpieczona spełniała warunki pracy w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A, dział X, zatytułowany w przemyśle rolno-spożywczym, poz. 11 (prace przy wypieku pieczywa) – stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając odwołującej prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2014 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek.

Powyższe rozstrzygnięcie w zakresie pkt 1, w części dotyczącej daty, od której przyznana została emerytura, zaskarżył organ rentowy, zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 184 w związku z art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) przez przyjęcie, że emerytura dla osób wykonujących prace w szczególnych warunkach przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek, zamiast od dnia spełnienia wszystkich warunków niezbędnych do nabycia prawa, co nastąpiło w dniu złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa, a więc w dniu 17 lutego 2014 r.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1 – w ten sposób, że emerytura przyznana zostaje od dnia 17 lutego 2014 r., zamiast od dnia 1 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego, z uwagi na stawiane zarzuty, skutkować musiała zmianą zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez skarżącego. Bezsporne na gruncie przedmiotowej sprawy pozostają poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, wynikające z właściwej i wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w oparciu o które dokonał on prawidłowej subsumcji prawa materialnego w zakresie samego przyznania świadczenia do wcześniejszej emerytury. Na gruncie zebranego materiału dowodowego Sąd pierwszej instancji wyprowadził logicznie poprawne, jednoznaczne i trafne wnioski, zgodnie z którymi E. K. (1), będąc zatrudniona w Społem (...) w G., wykonywała pracę w szczególnych warunkach. Słusznie również zauważył Sąd Okręgowy, iż praca piekarza stołowego i piekarza piecowego znajduje swój odpowiednik w wykazie A, w dziale X zatytułowanym – w przemyśle rolno-spożywczym, pod poz. 11 (prace przy wypieku pieczywa), stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tak ustalonym stanie faktycznym, w pełni zaaprobowanym przez Sąd odwoławczy i niekwestionowanym w treści złożonej apelacji, uznać należy, że bezspornym na gruncie przedmiotowej sprawy pozostał fakt wypełnienia przez ubezpieczoną wszystkich przesłanek wskazanych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. E. K. (1) posiadała bowiem staż ubezpieczenia wynoszący w sumie 26 lat, 3 miesiące i 2 dni, w tym łączny staż pracy w warunkach szczególnych przekraczał na dzień 1 stycznia 1999 r. 15 lat. Ponadto, we wniosku o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z dnia 17 lutego 2014 r., ubezpieczona wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy tak przyjętych i niekwestionowanych ustaleniach spór na gruncie przedmiotowej sprawy zogniskował się wokół zagadnienia dotyczącego momentu, od którego ubezpieczonej należy przyznać wcześniejsze uprawnienia emerytalne. Wyrokiem z dnia 9 września 2014 r. Sąd Okręgowy w Płocku, zmieniając zaskarżoną decyzję organu rentowego, przyznał E. K. (1) prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2014 r. Zakwestionowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozstrzygnięcie, skutkować musiało zmianą w zakresie dotyczącym daty, od której przyznana została emerytura, z uwagi na podniesione przez skarżącego zarzuty. Należy zauważyć, iż zgodnie z art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nie można przy tym zapomnieć, że decyzje organów rentowych w tym przypadku mają charakter deklaracyjny, a zatem osoby, które przed dniem 1 stycznia 1999 r. spełniły warunki do tych świadczeń, nie mogły ich utracić bez naruszenia zasady ochrony praw nabytych (art. 2 Konstytucji). Przystąpienie do OFE nie ma wpływu na możliwość realizacji prawa do emerytury nabytego przed dniem 1 stycznia 1999 r., stanowi jednak warunek faktycznego przyznania świadczenia osobie uprawnionej. Zgodnie bowiem z art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uprawnienie do wcześniejszej emerytury przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Należy zatem zauważyć, że realizacja wspomnianego prawa do wcześniejszej emerytury, w sytuacji spełnienia wszystkich ustawowo wskazanych warunków, następuje w przypadku osób, które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego, z chwilą złożenia stosownego wniosku do organu rentowego. Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy, zauważyć należy, iż wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa ubezpieczona złożyła łącznie wraz z wnioskiem o wcześniejsze świadczenia emerytalne w dniu 17 lutego 2014 r. Dopiero zatem z chwilą spełnienia przedmiotowego warunku opisanego w art. 184 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z treścią art. 100 ust. 1 w/w ustawy, doszło do ziszczenia się uprawnienia do wcześniejszego świadczenia emerytalnego.

Samo spełnienie warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia nie rodzi jednak po stronie organu rentowego zobowiązania z tytułu powstałego świadczenia, gdyż zależy to od złożenia przez zainteresowanego stosownego wniosku. Ustawa z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS odróżnia bowiem moment powstania prawa (tj. spełnienie warunków - art. 100) od momentu wypłaty świadczenia (tj. nie wcześniej niż od miesiąca zgłoszenia wniosku lub wydania decyzji z urzędu - art. 129 ust. 1). Ogólną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych jest bowiem wypłata świadczenia na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury/renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Istotną jest zatem data wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do świadczenia. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 czerwca 2013 r., III AUa 1748/12). Na gruncie przedmiotowej sprawy, moment spełnienia ostatniego z ustawowo wymaganych warunków pokrywa się jednocześnie z momentem złożenia wniosku przez ubezpieczoną. Zgodnie zatem z treścią art. 129 ust. 1 w/w ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Prawo do emerytury realizuje się zatem dopiero na wniosek zgłoszony przez ubezpieczonego. Wniosek o realizację nabytego prawa powinien więc co do zasady mieć datę późniejszą niż data nabycia prawa. Jeżeli wniosek będzie natomiast mieć datę tożsamą z chwilą nabycia prawa, wówczas świadczenie będzie zrealizowane z datą nabycia prawa. W przypadku, gdy wniosek zostanie zgłoszony po dacie nabycia prawa, świadczenie zostanie wypłacone od daty nabycia prawa, jeśli wniosek był zgłoszony w tym samym miesiącu kalendarzowym. Gdyby wniosek zgłoszono

w późniejszym miesiącu kalendarzowym, świadczenie wypłaca się od pierwszego dnia miesiąca, w którym wniosek zgłoszono. Uwzględniając fakt, iż na gruncie przedmiotowej sprawy spełnienie warunków do uzyskania wcześniejszej emerytury pokryło się ze złożeniem przez ubezpieczoną wniosku o jej wypłatę do organu rentowego, jako datę, od której przyznana została emerytura, należało przyjąć dzień 17 lutego 2014 r. – dzień nabycia prawa. Od tego też dnia, organ rentowy zobowiązany jest wypłacić E. K. (1) świadczenie z tytułu nabytego prawa.

Mając na uwadze poczynione rozważania, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że przyznał E. K. (1) prawo do emerytury od dnia 17 lutego 2014 r.

Sędziowie: Przewodniczący: